

УДК 378:507.7

А.П. Самодрін, В.П. Валіков, В.П. Бондар, І.Г. Курінна

ПРОФІЛЬНО-ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА У РЕГІОНІ БІОСФЕРИ: ЕКОЛОГО-СОЦІО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОНТИНУУМ

Статтю присвячено проблемам підготовки свідомих діячів сучасної економіки. Обґрунтовано рекомендації щодо забезпечення профільності економічної освіти, врахування вимог до підготовки відповідних фахівців, які висуває економічна система регіону.

Ключові слова: профільність, диференціація, діяльність, система освіти, регіон, особистість, економія.

Актуальність. У наш час немає для нації вагомішого завдання, ніж розвиток системи освіти, виховання і передачі досвіду наступним поколінням. Освіта ХХІ ст. стає процесом, за допомогою якого людина і суспільство можуть повною мірою розкрити свій потенціал. Система інтеграційної взаємозалежності освічених людей дозволить вирішити нагальні проблеми не тільки в економіці, але і в соціальній і екологічній сферах, у сфері культури. Згодом світова освітня мережа дозволить виробити єдиний підхід до життя земної цивілізації. Посилення ролі когнітивізації є генеральним напрямом еволюції природи взагалі, і **регіон** не може бути винятком.

Ідеї консолідації освітнього ресурсу в напрямі інтеграції соціокультурного розвитку України в європейський і світовий загал у наш кризовий час стають все більш актуальними не тільки для теоретиків, але і для широкого кола практиків. Регіоналізація освіти в складі людства є фізичним процесом вrostання розуму в біосферу. Кризи не існує *a priori* – є невідповідність освіти, *a posteriori* – криза школи є кризою економіки. Стрімко набирає обертів під впливом наукової думки економіка освіти, від якої, по суті, найбільше залежить динаміка інноваційного процесу і сучасна цивілізація.

Життя неодноразово підтверджувало, що економічна «тканина» у сфері освіти менш досяжна і більш складна, ніж в галузях матеріального виробництва. Це і визначило, що економіка освіти склалася значно пізніше економіки промисловості та низки інших галузевих наук: лише 3-5 десятиліть тому. Об'єктивною основою для виділення економіки освіти в особливу галузь знання стає можливим лише в умовах проектної освіти.

Однак таке виділення економіки освіти не відбувається автоматично разом з формуванням системи освіти як галузі народного господарства. Необхідною також є економічна зрілість галузі та рух у напрямі ноосфери, що виникає в системі освіти нині у зв'язку з швидкими темпами науково-технічної революції. Економічна зрілість системи освіти як галузі проявляється у різкому збільшенні масштабів освіти і витрат на неї, в посиленні впливу освіти на темпи економічного зростання і ефективність суспільного виробництва. Під терміном «якість освіти» розуміється її дієвість. Суб'єктивною обставиною

ною впровадження економіки освіти є те, що аналіз виробничих відносин і господарського механізму такої великої і специфічної галузі, як освіта, не вміщується в рамки загальної економічної теорії. Тож, економіка освіти актуалізується для нас у двох аспектах:

По-перше, як галузь економіки, яка має власну структуру та характеристики, властиві системі освіти.

По-друге, вона належить до групи галузевих економічних наук, якою вивчається: місце і роль системи освіти в економіці, організаційно-економічний механізм функціонування освіти, фінансування освітньої діяльності та соціально-економічна ефективність освітньої діяльності для суспільства.

Синергізм наукової думки, освіти і культури в еколого-економічних концептах регіонального розвитку стає напрямом економії. Тобто зростає фізична економіка як проектний імператив економічної освіти, уточнюється моніторингова політика в оцінці зворотних зв'язків еколого-економічних систем. Отже, відображення сучасної наукової картини світу в основах економічного проектування на черзі дня.

Людство підійшло до межі, за якою потрібні і нова мораль, і нові знання, новий менталітет, нова система цінностей. Від того, як наступні покоління зможуть засвоїти тривогу за майбутнє, зрозуміти і реалізувати власну відповідальність, і залежить це майбутнє.

Свідомість – результат еволюції, її витoki мають геологічне походження, особистісне втілення й колективне застосування: безпосереднє, опосередковане. Свідома особистість – цілісна система – ефективний труд.

Диференціація наукового знання системою освіти реалізується не загалом, не індивідуально, а унікальними «клітинами учіння, пізнання, творчості», збудованими умовами цілісної картини світу у психотипі особистості. Це і є – профільність – паралельність перетинів (дифузія) синхронізмів і діахронізмів Світу і світу Людини, що народжується Природою, виховується Школою, формується Вчителем і присвоюється Особистістю. Профільність – спектр органічної енергії, синтезованої в активі дії, спрямованої як користь – в цьому її доцільність, є проявом особистісної дії, індивідуального стилю, засобом особистісного, індивідуального виміру, переживанням протяжності часу – звідси походить увесь спектр профілю і морфологія його «символу-образу-знака» [14]. Профільність має «свою одиницю часу», своє учіння [8].

Отже, профільність – є вираженням досконалості органічного світу, результатом дії закону природи про апріорну єдність людей у світі, одночасно – умовою до-будови світу нашою свідомістю – самоскладанням у напрямі, що дозволяє задовольняти інтерес (inter+esse): когерентне хвильове енергетичне узгодження конгруентним способом альтернатив в синергійній фрактальності як добудові нового взаємосхожим чином, що розгортається, будуючи простір-час для цілей поліморфізму і синхронізму як «ситуативну домінанту» – властивість, переважаючи лише в даний момент («земне життя» людини). Кореляційний зв'язок між соціальною і морфологічною організацією людини не повинен бути поза проблемою ні профільного навчання, ні профільно-професійної освіти, що передбачає (через особистість) удоско-

налення біосоціального виміру людства – гармонізувати стан антропотизації в напрямі антропологізації. Невід’ємною складовою антропологізації є технізація і технологізація людської діяльності і освіти – утворення ноосферної логіки професійної дії на рівні профільно-професійної освіти.

Іншими словами – якщо життя вносить асиметрію в симетрію світу, то профільність – найкращий спосіб (шлях) відновити людині цю симетрію (становить «сорт дії»). Якщо ж упорядкувати людину за сортом дії, утвориться «критична величина потенційної дії» і, як наслідок, – вибух творчості як потік сродного труда (Г.С. Сковорода) – інноваційної дії.

Смисли життя утримує людська особистість... Освітня криза відтіняє стан, коли темпи протікання процесів не відповідають рівню особистісних відображень знань про ці процеси. Освіті ж належить стихійні процеси життя зробити свідомими, забезпеченими смислами, олюдненими. У свою чергу, суспільство до стану «цивілізація» переносить ідея, забезпечена освітою як мета, метаформа. Ідея взагалі не суб’єктивна, але і не об’єктивна, вона проєктивна, за М.Ф. Федоровим [23]. Додамо, вона: освітньо-економічна. Наразі, під гаслом збагачення якості освіти, сучасна школа здійснює «охолодження» точок росту соціальної активності й часто руйнацію процесів самоорганізації особистості в напрямі соціальної кооптації, виробляє плинність виробничої сили за рахунок формального впровадження технології профільного навчання. То ж, яка освіта і освітня система для її реалізації, така і економіка...

Система профільного навчання у складі системи освіти регіону найліпше організовує зближення стратегії розвитку соціально-економічної сфери і біосфери, використовуючи особистісний потенціал кожного учня – учіння, стає гнучкою технологією трансформації навчання у той варіант школи, який би найкраще втілював завдання особистісно зорієнтованої допрофесійної підготовки, де учіння – звільнена для творчості особистість – відшукає «свій труд». У разі такого відшукування труд зникає, натомість з’являється «творча дія» – потік захоплення людини. У свою чергу, системі профільного навчання як природовідповідному процесу (на етапі ЗОШ-ВНЗ), по суті, як і природі в цілому, притаманне поняття «розвиток». Воно стосується всього масиву параметрів цієї системи, яку ми спостерігаємо з позиції як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, всіх виокремлених елементів, а також її (системи) структури як системи різноманітних зв’язків.

Без проєктування і планування системи навчання у регіоні, зокрема, (освітня мета, спосіб внесення знань до особистості) ноосфера території не зможе ні сама цефалізуватися – «принцип Дж. Дана» – (цефалізація – від грец. «kephale – голова» – утворювання голови, в соціології – очолювання, об’єднання розумом, володарювання), ні цефалізувати біосферу регіону, тож головне нині для системи освіти того ж регіону – навчити сучасну людину управляти біоконституціями людей, управляти психічною енергією, мисленням в умовах природи в протизагуг поведінковому людському – біхевіоризму. А відтак система освіти повинна ставати проєктивно-цефалізованим началом – бути розумною в контексті розумного майбутнього – економією. Розумність (школи, суспільства) – одержання продукту максимальної кількості та певної якості за мінімальний час (І.П. Підласий). Теоретик складних

систем П.Г. Кузнецов уточнює завдання для нашого часу: 1) підвищення коефіцієнта корисної дії особистості, 2) підвищення коефіцієнта корисної дії соціуму, 3) селекціонування соціальних інститутів [18].

За В.І. Вернадським, цефалізація ноосфери автоматично викличе цефалізацію біосфери в усьому обсязі (біосфера + ноосфера). Якщо біосфера дійсно стає розумною системою (виробивши розумну людину), то людство ступає на шлях найстрашнішої війни – не на життя, а на смерть – війни між людиною і біосферою, кінець якої відомий – перемога буде за біосферою [5], якщо ми не згуртуємося єдиною працею, єдиною системою її освітньої організації в особистості. Профільна освіта – стан, коли ідея для всіх стає ідеєю кожного.

У геологічній історії біосфери перед людиною відкривається величезне майбутнє, якщо вона зрозуміє це і не буде вживати свій розум, свою працю і освіту для самознищення – потреба нового усвідомлення ролі особистості в умовах побудови системи «людина – світ».

Загрозою людині в Україні є не ринкова економіка, а ринкове суспільство споживачів освіти. На превеликий жаль, цьому допомагають і численні науковці, концентруючи думки поза істинною метою соціуму, обслуговуючи приватні ліберальні освітньо-економічні сценарії... На основі колективно розподіленої людської взаємодії (свідомість, совість, розум) збудована вся велич (дух) історичних явищ, етика і професійна дія, безсмертя особистості... Систему освіти бачимо у *біосферному регіоні*.

Регіон біосферний – відносно замкнуте територіальне недержавне соціально-виробниче утворення, яке характеризується відносною самодостатністю й здатністю до самовідтворення соціально-виробничих функцій і відповідної інфраструктури, вбудоване у функціональну структуру космобіотизованого геопростору; територія адміністративної області, краю, група адміністративних районів або окремих районів, містить у своєму центрі мегаполіс (місто або систему міст), щільність населення спадає від центру до периферії [10; 11; 19]. Саме освітня складова є і буде на заваді нинішнім і майбутнім керівникам держави вибудовувати українську цілісність доти, поки не станемо на свій суто природний профільний шлях для України і її природних систем-суб'єктів – біосферних регіонів.

У контексті обраної теми **аналізувались** праці вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: Ф. Бекона, М.О. Бердяєва, В.М. Бехтерева, В.І. Вернадського, Г. Вунша, І.В. Гете, М.С. Грушевського, І.А. Зязюна, О.О. Ігнатенка, В.Р. Ільченко, О.П. Ковальова, К.М. Леонтєва, П.Г. Кузнецова, О.Ф. Лосєва, А.С. Макаренка, М.М. Мойсєєва, Ф.Т. Моргуна, Г.С. Сковороди, В.С. Соловійова, В.О. Сухомлинського, М.Ф. Федорова, Г. Хакена, М.Г. Холодного, Ж.-П. Тейяр де Шардена та багатьох ін. [1–3; 5–12; 14–18; 20; 22–26]. У статті стисло подані авторські роздуми з означеної проблеми і окремі висновки [19].

Метою статті є спроба уточнення опорних методологічних положень профілізації освіти, допомога економістам якнайскоріше визначитися у питаннях забезпечення профільності освіти з метою підвищення ступеня адаптованості випускників до вимог сучасного суспільства.

1. Залучення синергетики до аналізу супроводу людини педагогікою дозволило сформулювати принцип додатковості-доповнювальності для пе-

дагогічної науки: будь-яка «нова педагогіка», що претендує на більш глибокий опис педагогічної реальності й на більш широке коло застосування, ніж «стара», повинна вміщувати «попередню» як граничний випадок (А.П. Самодрин, 2005 р.). На разі маємо справу з науковою гіпотезою щодо благоустрою освіти в інтересах гармонізації еколого-соціо-економічної сфери регіону.

2. Неточність визначення мети у проєктивній дії в цілому і в певній ланці навчання може ставати значним деструктивним впливом на сферу освіти, культури й життя людини. Тому навчання й освіту пропонується розглядати цілісно (системно) як освітньо-навчально-освітню послідовність, на засадах комплементарності, як взаємодоповнення – динамічний навчально-освітній простір: забезпечує структура навчально-освітніх комплексів (НОК).

Навчально-освітній простір (у синергетиці) – диференційована, квантова (перебуває в певному стані), саморегулююча, відкрита макросистема, підпорядкована законам розвитку матеріального світу (у всьому його прояві), де поширюється педагогічна дія для гармонійної вибудови системою освіти його (світу) образу – системи зв'язків між особистістю та Універсумом. Стан цієї системи будемо розуміти як сукупність відносин між незалежними параметрами, які характеризують цю систему в певний момент часу. Сукупність станів цієї системи складе простір станів. Рух навчально-освітнього простору від одного стану до іншого (нового) стану є певною траєкторією руху (складним атрактором) у просторі станів (стану освіти й стану навчання).

Перехід системи з одного стану в інший може відбуватися двома шляхами: 1) випадково – коли до такого руху не можливо застосувати поняття «мета», 2) спрямовано – цілеспрямований рух.

Цілеспрямований рух детермінується або ззовні, або станом внутрішнього середовища системи (для нашого випадку станом учіння). У той же час, нав'язати складнобудованій системі свою структуру неможливо. Залишається тільки одне: вивчити закони, за якими діють ці системи, і створювати управлінські впливи, близькі за поведінкою до поведінки системи. Таким чином, навчально-освітній простір своєю внутрішньою ланкою має простір учіння, зовнішньою – простір навчання. Освіта виступає при цьому станом свідомості – вимірником інформації, станом накопиченості й упорядкованості інформації внутрішньої системи (учіння) і станом зв'язку із загальною мережею інформації (сучасність) – потенціалом (думки, дії). Ріст означає збільшення розміру або спрямовані зміни в системах з одним керуючим входом і виходом, а розвиток – це багатобічне зростання, тобто рух в n-вимірному просторі.

НОК діє за правилом «мета – метод – результат» як цілеспрямована система «школа – ВНЗ – соціальний інститут», «школа – система ПТО – соціальний інститут». Система профільного навчання при цьому складає основу профільно-професійної підготовки НОК.

3. Нині, розвиваючи наукові думки В.І. Вернадського в центральній частині Центрального Подніпров'я, Кременчуцький інститут Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля, отримавши згоду МОН України з упровадження науково-навчального комплексу (далі – ННК) багаторів-

невої безперервної освіти «Профільна освіта регіону» в практику Кременчучини (наказ МОН України № 1193 від 14.10.2011 р.), науково прагне діяти як системна цілеспрямована ланка неперервної освіти «школа – ВНЗ – соціальний інститут» – освітній округ регіону. Його географія охоплює освітні заклади і установи м. Кременчука, м. Комсомольська, Кременчуцького, Глобинського, Козельщинського районів Полтавської області; м. Світловодська, Світловодського і Онуфріївського районів Кіровоградської області. До складу комплексу входять: ВНЗ I–III рівнів акредитації – 1, ВНЗ I–II рівнів акредитації – 3, ЗОШ – 20.

Комплекс відкритий для нових його членів. Розвиток його непротий... Такий комплексний підхід є конструктом, що, по суті, стверджує новий організаційно-економічний механізм функціонування освіти, новий підхід до фінансування освітньої діяльності та нові критерії встановлення соціально-економічної ефективності освітньої діяльності для суспільства Кременчучини одночасно з розробками в галузі освіти і педагогіки. ННК багаторівневої безперервної освіти «Профільна освіта регіону» передбачає етапи становлення і розвитку на 25 років і на подальше.

Початковий етап («зародження») – створення робочої структури ННК, встановлення основного і допоміжних процесів та сфери управління; встановлення сфери інноваційного розвитку ННК, розробка моделей, підходів до критеріїв, умов функціонування, структури локальних експериментів.

Етап «становлення 1» – концептуалізація розвитку ланок структури ННК, встановлення основного і допоміжних процесів та сфери управління для окремих ланок, вироблення регуляторної політики, встановлення сфери інноваційного розвитку для суб'єктів-учасників ННК, теоретична розробка моделей, критеріїв, умов функціонування, здійснення локальних експериментів, впровадження новацій.

Етап «становлення 2» – стан, коли ННК «розуміє себе» і «свідомо діє» в напрямі мети. Діють критерії самооцінки розвитку складної системи (поелементно). Діє спорадична саморегуляція і самокоординація діяльності між членами ННК і всередині структур, що потребує наукової підтримки.

Етап розвитку (лінійне зростання) – «поява інновацій – 1 (виконавців)».

Етап розквіту – «поява інновацій – 2 (освітній продукт – творча особистість школяра-студента) + вторинне зародження».

Етап саморозвитку (нелінійне зростання – логістична крива Фернхюльста) – «поява інновацій – 2 + самоорганізація процесу».

Ланкою наукового супроводу комплексу є створена в рамках діяльності Кременчуцького інституту Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля лабораторія «Економіка освіти регіону» – науковий моніторинг складності й руху в напрямі ефекту (спрощення системи).

Головна категорія для осмислення – зміст профільної освіти – культурний канал для протікання активної складової траєкторії становлення й розвитку творчої особистості в напрямі біосферного суспільства: складає міжшкільну, шкільну й внутрішньо-профільну варіативні побудови змісту освіти, навчальних методів, форм навчальної діяльності тощо; протікає в усіх ланках школи: у початковій – профільна розвідка, в основній – допрофіль-

не навчання (передпрофільна підготовка), у старшій (+ПТО) – профільне навчання, у вищій – логіка професії.

4. Регіональність системи профільного навчання досягається в процесі цілеспрямованої діяльності всіх елементів освітньої системи регіону на конкретний результат: виховної урочної, позаурочної та позашкільної роботи з учнями, регіонально зорієнтованої (змістово) системи підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів, відповідності умов соціалізації.

5. Модель змісту профільної освіти матиме такий вигляд (рис. 1).

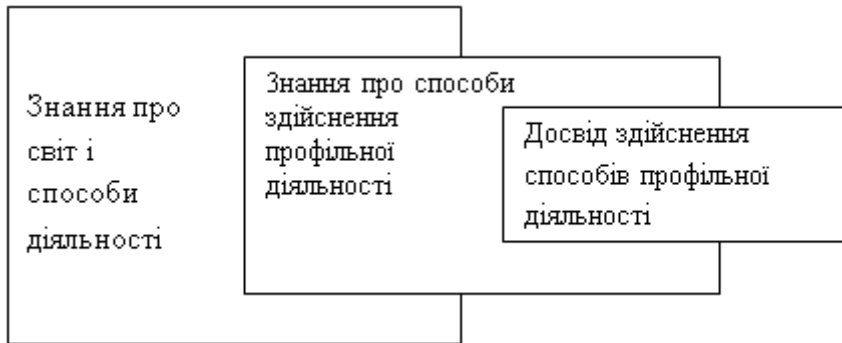

Рис. 1. Модель змісту профільної освіти

Досвід здійснення способів профільної діяльності – споріднена діяльність щодо генетичної програми особистості, як прояв «провідного акценту» діяльності – індивідуального стилю дії або профілю навчання. «Досвід здійснення способів профільної діяльності» обійматиме «індивідуальний стиль» особистості (персоніфіковано), в складі профілю навчання надасть можливості побудувати своєрідне підсилення «кожному від кожного» (на рівнях: «ремесло», «технологія», «наука») як творчість.

6. Модель змісту навчання профільної школи є «ди-тріадою»: («знання про світ і способи діяльності» + «знання про способи профільної інтелектуальної діяльності» + «досвід здійснення способів профільної інтелектуальної діяльності») – («знання про світ і способи діяльності» + «знання про способи профільної прикладної діяльності» + «досвід здійснення способів профільної прикладної діяльності»).

7. Освітня система регіону передбачає способи здійснення профільної навчальної діяльності на таких рівнях:

а) мікросфера – сфера навчально-прикладної діяльності: комплекс основних практичних знань і вмінь;

б) мезосфера – сфера виробництва: комплекс допоміжних знань і вмінь;

в) мегасфера – сфера життя: комплекс загальнолюдських знань і вмінь.

8. Засоби здійснення профільної навчальної діяльності:

а) академічні способи здійснення профільної діяльності;

б) прикладні способи здійснення профільної діяльності.

9. Способи здійснення профільної навчальної діяльності по вертикалі складаються в галузь навчальної діяльності, яка є суперпозицією навчальних галузей академічної школи й навчальними галузями прикладної шко-

ли. «Прикладна-академічна» навчальна діяльність у навчальній галузі трансформується в «академічну-прикладну» із певним темпом, наближеним до процесу учіння. Глибина й обсяг знань цього процесу є варіативною системою, підпорядковані принципу укрупнення (подрібнення) дидактичних одиниць – забезпечує спектр природних зв'язків.

10. Нова структуризація навчання як внутрішньо, так і зовні. Єдність державної освіти створюється єдністю мови й школи як системи педагогічної організації. Нова логіка життя запитала освітньо-виховні заклади, які потребують нової структуризації навчання як внутрішньо, так і зовні – нових взаємозв'язків і взаємодії між собою – навчально-освітнього простору регіону, де в рамках освітньої системи регіону може бути здійснена трансформація загальноосвітньої школи в напрямі цілісної системи профільного навчання регіону. Тоді структура освітньо-виховних закладів стане розвиватися як система – профільні школи, споріднені з ними (профільно) середні, вищі (професійні) навчальні заклади регіону й соціальні інститути регіону зможуть діяти злагоджено, культурно як навчально-освітні комплекси на основі встановлених понять, відображаючи загальні істотні властивості предметів та явищ об'єктивної дійсності, загальні взаємозв'язки між ними у вигляді цілісної сукупності ознак, а ознаки, які ввійдуть до складу відібраних для засвоєння понять, складуть зміст – смисл.

11. Зміст освіти сучасної школи (повинен містити насамперед інтегративний компонент для забезпечення принципу трансінтерналізації освіти) стає координуючим початком побудови змісту освіти в умовах регіону:

- а) орієнтованість на загальний соціокультурний розвиток екосистеми;
- б) орієнтованість на розвиток даного регіону;
- в) орієнтованість на розвиток найближчих регіональних сусідів;
- д) орієнтованість на провідну роль творчого начала особистості в умовах колективно-розподіленої праці регіонального соціуму.

12. Регіональний компонент змісту освіти спрямовує особистість до загальнокультурних, загальноцивілізаційних знань з врахуванням соціокультурного життя певної території, вказує на спільні й відмітні риси життя в регіонах, зразки практичного досвіду, виховання, духовності. У той же час інформує про навколишні регіони, їх культурні традиції, мову, побут тощо. Регіональний компонент забезпечує ціннісно-смысловий підхід до регіону як до системи: геологічної, екологічної, географічної, етнічної, культурної, соціальної, політичної тощо. Регіональний компонент змісту освіти передбачає еластичний підхід (гнучка взаємодія і вмотивованість змісту освіти, організаційних форм, методів навчання і виховання, вибору особистості навчального профілю тощо). Регіональний компонент змісту освіти реалізується на перетині загальної і професійної освіти, академічної і прикладної школи.

У свою чергу, зміст освіти стає суперпозицією державного стандарту освіти і стандарту базової й повної освіти регіону. Останній розробляється централізовано регіональним інститутом змісту навчання (методичним центром, методичним кабінетом тощо або на їх замовлення). Забезпечує середній і високий рівень наукового знання. Варіативна частина регіонального освітнього стандарту передбачає шкільний освітній компонент (рис. 2).

Рис. 2. Структура змісту освіти

Шкільний компонент змісту навчання передбачає адаптацію державного стандарту базової й повної освіти і стандарту базової й повної освіти регіону до умов реального процесу навчання та можливість подальшого його ускладнення, поглиблення й т. ін. (врахування особистісного запиту), об'єктивує профільну спрямованість розвитку особистості, завершуючи задавати стан та характер (профіль, спрямованість) антропотизованої геосистеми як характер антропологізації.

Висновки. 1. Проблеми модернізації освіти регіону становлять упровадження нової (ноосферної) освітньої системи для супроводу суспільства до нової логіки – селекціонування соціальних інститутів на засадах добудови взаємообумовлюючих систем частково-самокерованими й гармонійними – діють у складі біосферних регіонів.

2. Процес виховання діє для встановлення психопедагогічної основи навчання – виявлення генетичної сутності особистості, попередньо заданої коеволюції в родовому стрижні індивідуальності, пізнавальних інтересів і пізнавальної активності (як передумови побудови «власного сигналу – помноженого»), повинен супроводжувати розвиток людини на всіх етапах (логіки) її траєкторії (життя) рамками особистісно зорієнтованої парадигми навчання і відповідними принципами.

3. Зміст освіти є певним інформаційним конструктором, відображенням складності біосферних процесів, певною проекцією цих процесів на сучасну людину й навпаки; повинен наділятися можливістю реального одухотворення, емоційно-ціннісним началом людини, профільною зорієнтованістю щодо розвитку особистості, можливостями її реалізації в інтересах біосферного суспільства й творчої індивідуальності людини; нести ознаку зв'язку як власного сигналу особистості (самобудови), так і предметно діяльній спрямованості особистості даного регіонального соціуму – профілю (самобудови). Є змістом профільної освіти особистості.

4. Потреба «нової» педагогіки – це, свого роду, теоретична (особистісно-кібернетична) галузь знань – потреба педагогічного прогнозування, моделювання й проектування майбутнього суспільства, динамічних зв'язків між його суб'єктами (людина, група людей тощо), людиною й суспільством на різних етапах соціумізації особистості, діяльності як співдіяльності людей

(взаємодія генетичних програм), допрофесійної підготовки учнів (студентів) на засадах до-профільної й профільної навчально-виховної діяльності: взаємодії в напрямі взаємомислення.

5. Предметно діяльнісний принцип (діяльність, що обирається учнем, на першому місці – предмет, що обирається, він забезпечує реалізацію вибору учня щодо певної діяльності: прикладна, академічна) забезпечить організацію профілів (до-профілів) навчання в середній школі на засадах відповідної психологічної розвідки (рефлексії), соціально орієнтованої, іманентно присутньої в навчальному предметі профорієнтації для професійного самовизначення та наукової організації праці (кібернетичних основ управління) у системі освіти.

6) Суспільство здатне поводити себе цілеспрямовано, культурно завдяки відповідній освіті, тобто може в певних рамках обирати шлях власної еволюції...

Список використаних джерел

1. Бэкон Ф. Сочинения; соч. [в 2 т.; испр. и доп.]; Сост., общ. ред. и вступ. статья А.Л. Субботина (Пер. Н.А. Федорова) / Френсис Бэкон. – М.: Мысль, 1977. – Т. 1. – 567 с. – Т. 2. – 575 с. (АН СССР, Ин-т философии. Филос. наследие).

2. Бердяев Н.А. Человек и машина / Н.А. Бердяев // Вопросы философии. – 1989. – № 2. – С. 147–162.

3. Бехтерев В.М. Бессмертие человеческой личности как научная проблема / В.М. Бехтерев // Избранные труды по психологии личности; соч. [в 2 т.]. Т. 1. Психика и жизнь. – СПб.: Алетейя, 1999.

4. Буданов В.Г. Эпоха бифуркаций и синергетика образования / В.Г. Буданов // Московский синергетический форум: тезисы; под ред. А.В. Аршинова, Е.Н. Князевой – М., 1996. – 42 с.

5. Вернадский В.И. Научная мысль как планетарное явление; [кн. 1] / В.И. Вернадский. – М.: Наука, 1977. – 191 с. (Размышление натуралиста; соч. в 2-х кн.).

6. Выготский Л.С. Собр. соч.: [в 6 т.] / Л.С. Выготский. – М.: Педагогика, 1984.

7. Зязюн І.А. Гуманістична стратегія теорії і практики навчального процесу / І.А. Зязюн // Рідна школа. – 2000. – № 8. – С. 8–11.

8. Игнатенко А.А. Стратегия Вернадского / А.А. Игнатенко. – Кременчуг: Альтернатива, 2002. – 191 с.

9. Ильченко В.Р. Образовательная модель «Логика природы» / В.Р. Ильченко, К.Ж. Гуз. – М.: Народное образование. – 2003. – 240 с.

10. Ковалев А.П. Педагогические системы: оценка текущего состояния и управления / А.П. Ковалев. – Харьков: ХГУ, 1990. – 156 с.

11. Ковалев А.П. Регионализация на современном этапе: элементы прошлого, настоящее, будущее / А.П. Ковалев // Регіональні перспективи. – 2002. – С. 6–11.

12. Леонтьев К.Н. Избранное / К.Н. Леонтьев. – М.: Рарогъ, «Московский рабочий», 1993. – 400 с.

13. Лозовой В.О. Етика: навч. посіб. / В.О. Лозовой, М.І. Панов, О.А. Сташевська та ін.; за ред. проф. В.О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 224 с.

14. Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура / А.Ф. Лосев. – М.: Политиздат, 1991. – 525 с.
15. Макаренко А.С. Соч. в 7 т. / А.С. Макаренко. – М., 1958.
16. Моисеев Н.Н. Человек и ноосфера / Н.Н. Моисеев. – М.: Молодая гвардия, 1990. – 352 с.
17. Моргун Ф.Т. Керівники держав, не бійтеся бути святими / Ф. Т. Моргун. – Полтава: Полтавс. літератор, 2003. – 246 с.
18. Побиск Георгиевич Кузнецов: Идеи и жизнь. – М.: Концепт, 1998. – 119 с.
19. Самодрин А.П. Формування навчально-освітнього простору регіону: [монографія] / А.П. Самодрин. – Кременчук: ПП Щербатих, 2006. – 456 с.
20. Сковорода Г.С. Твори; [у 2 т.] / Григорій Сковорода. – К.: АТ «Обереги», 1994. – Т. 1. – 528 с. – Т. 2. – 480 с.
21. Советский энциклопедический словарь (3-е изд.; гл. ред. А.М. Прохоров; ред. кол. М.С. Гиляров, А.А. Гусев, И.Л. Кнунянц, М.И. Кузнецов и др.). – М.: Сов. энциклопедия, 1984. – 1600 с., ил.
22. Соловьев В.С. Чтение о Богочеловечестве; (т. 2.) // Сочинения (в 2 т.) / В.С. Соловьев. – М.: Мысль, 1989. – 824 с.
23. Федоров Н.Ф. Философия общего дела / Н.Ф. Федоров. – М., 1913. – Т. 2.
24. Хакен Г. Синергетика: пер. с англ. / Г. Хакен. – М.: Мир, 1980. – 404 с.
25. Холодный Н.Г. Избранные труды / Н.Г. Холодный. – К.: Наукова думка, 1982. – 444 с.
26. Шарден Ж.-П. Тейяр де. Феномен человека / Тейяр де Шарден. – М.: Наука, 1987. – 240 с.

Статья посвящена проблемам подготовки сознательных деятелей современной экономики. Обоснованы рекомендации относительно обеспечения профильности экономического образования, учета требований к подготовке соответствующих специалистов, выдвигаемых экономической системой региона.

Ключевые слова: *профильность, дифференциация, деятельность, система образования, регион, личность, учение.*

The article investigates the preparation of conscious leaders of the modern economy. Grounded recommendations to ensure profiled economic education, taking into account the requirements for training of the professionals nominated by the region's economic system.

Key words: *specialization, differentiation, activity, education system, region, identity, economy.*

Одержано 2.10.2014.